

GJØKUNGEN
AV
ARNE JOHNSEN

Å kjempe for brødet er tøft.
Å kjempe for mengder av brød
blir gjerne litt verre en røft.
Det ender for ofte med død.

Den 21 fots cabincruiseren slo hardt i bølgene i strømmen under Sotrabroen . Fremme i lugaren gjorde Espen Krogh en beklagende bevegelse mot dørken hvor en del av drinken hans hadde havnet. Broren hans, Pål, sa det var ikke noe å bry seg om og fylte opp glasset hans igjen. De hadde mer å ta av! Espen flirte den druknes fårete flir og løftet glasset til hilsen. Han var 22 år og tydeligvis full. Sammen med sine brødre, som var to år yngre - og tvillinger, var han på vei fra Hjellestad til Bergen sentrum i deres felles cabincruiser, skjenket dem av deres far, skipsrederen. Det var påskeaften, og de skulle ut på byens natteliv for å lete opp annen sosietetsungdom som ikke påskeferierte rundt i Europas fjell. Båten skulle de bruke som overnattingssted hvis de ikke fant en privatfest et sted hvor de kunne sove ut rusen etterpå.

Hvem hadde fått ideen? Per? Pål? Espen trakk på skuldrene. Det spilte ingen rolle. De var i farta!

- Hei, Per! ropte han ut til broren som førte båten, - skal ikke du ha en drink?

- Ikke før vi er inne! Vil ikke risikere promilletrøbbel!

Bevares! Når hadde han fått slike anfektelser? Espen trakk på skuldrene igjen, snudde seg og skålte med broder Pål i stedet. Plutselig fniste han, og Pål ville vite av hva.

- De tre bukkene Krogh, Per, Pål og Espen Askeladd skal til byen og gjøre seg fulle og lykkelige!

Pål fniste med, men poengterte at han måtte ikke regne med å vinne hele lykken alene, slik som navnebroren i eventyrene. Det var tross alt den yngste av brødrene som vant prinsessen og halve kongeriket. Og her var det han, Pål, som var yngst Riktignok bare femten minutter yngre enn Per, men dog. Det var et eget glimt i Påls øyne da han sa det. Espen, på sin side, fremholdt at det var den eldste bukken Bruse som ordnet opp med trollet.

- Skål for det! sa Pål og fylte brorens halvfulle glass opp igjen.

En stund senere kom Pål ut i rorhuset til Per og sa at Espen hadde blitt snyden og sovnet. Per nikket taust og ga omsider full gass. Kort etter fortøyde de ved Bryggen. Mens Pål gjorde fast, lå Per på kne og kikket under dørken. Han lot en pumpe pøse sjøvann ned i bunnen. Da vannet hadde nådd et visst nivå, stoppet han pumpen og reiste seg. Deretter gikk han inn og så til Espen. Han lå på rygg og snorket med åpen munn. På dørken sto en propanbrenner som Per tente.

- For at du ikke skal fryse, "broder". mumlet han og gikk ut. Han lukket døren omhyggelig etter seg, krøp ut åpningen i presenningen bak i båten og lukket også den.

- Lukket du ventilen fremme? spurte han Pål.

Broren nikket.

- Bra! Da stikker vi. Exodus neste!

En stund senere satt de på restauranten med hver sin halvliter. Pål tømte halve glasset i én slurk og ble sittende og stirre ned i det.

- Gjør vi klokt i dette? spurte han omsider tvillingbroren.

- Selvfølgelig gjør vi det! Du Hørte jo selv hva mutteren og fatteren snakket om!

- Jo, men ----

- Du hørte fatteren si at han planla å la Espen overta i rederiet etter seg, med tiden, ikke sant? Hva blir det da igjen til oss? Småplukk! Ikke annet enn småplukk!

- Jo, det er ---

- Og den som styrer rederiet, har bruksrett til eiendommen på Milde. Jeg liker meg der og vil ikke flytte! Vil du?

- Nei, helst ikke.

- Så, hva er problemet?

- Jeg vet ikke. Kanskje -, du vet, - bror og sånn.

- Har du allerede glemt det andre vi hørte! Han er jo ikke broren vår, likevel! Gamlingene adopterte ham jo da de trodde de ikke kunne få barn selv. Han er jo ikke annet en jævla innvandrer i familien!

- Ja, faen. Det hadde jeg glemt. - - - Men, - likevel, -

- Likevel hva?

- Jeg bare tenkte at det hadde vært lettere hvis han hadde vært en ekte innvandrer. Jeg mener, - svart i trynet og sånn.

- Men det er ingenting i veien for at han kan være fra Sunnmøre, eller noe slikt. Det er minst like gale. Kanskje han endatil er født i Finnmark!

- Ja, visst faen! En jævla finnmarking! Til helvete med ham! - - Jeg håper bare opplegget virker, Per.

-Slapp av, det virker. De pakningene vi har lagt rundt døren og ventilen, gjør lugaren lufttett, garantert. Og vannet under dørken virker som en vannlås. Ingen luft slipper inn den veien. Lugaren er lukket hermetisk. Bare den gjøkungen får tid nok, så blir han kvalt av sine egne avgasser. Og ingen kan klandre oss! Han drakk seg full og gikk og la seg, basta!

Pål så ut til å være beroliget, og Per speidet rundt etter kjente. Det ville ikke skade om de hadde sikre vitner på deres tilstedeværelse på Exodus mens Espen kreperte i båten.

Klokken var halv tre på natten da de kom ut på gaten igjen, - nå som en del av en gjeng støyende ungdommer av begge kjønn. Det var nachspiel i emning oppe i Kalfarliien, og gjengen strømmet i fullkommen uorden inn i drosjene som ventet utenfor. Noen strømmet også ut igjen da det viste seg at drosjen allerede var full da de strømmet inn. Pål var en av dem som i løssluppen drukkenhet strømmet inn og ut av biler inntil Per grep fatt i ham. Per, som hadde vært mer forsiktig med drikkevarene, antydte at de kanskje burde se til båten før de dro på nachspiel. Påls sorgløse flir bleknet da han ble minnet om hva som lå og duppet nede i Vågen. Han hadde ikke lyst, men han ble med uten for mye protester.

På vei ned mot kaien ga han igjen uttrykk for kvaler med hensyn til "ulykken" de hadde arrangert for Espen.

- O.K., O.K.. sa Per og så på uret sitt. - Espen er nok i live ennå. Hvis du har det så vanskelig, så får du heller gå om bord og gløtte litt på lugardøren mens jeg kontrollerer fortøyningene. Men klag ikke til meg når gjøkungen senere sparker deg ut av redet!

Pål hadde ikke tanker for fremtidige klager. Han var mer opptatt av å komme ut av det anfallet av dårlig samvittighet som red ham her og nå. Hvis det var samvittighet, da. Kanskje det heller var bange anelser om konsekvensene for ham selv.

Da de kom ned til båten, rakte Per frem en lighter.

- Du får ta denne og lyse med. Det er mørkt i båten.

Pål tok lighteren og klatret om bord. Per trakk seg bakover mot et havneskur. Plutselig lød et voldsomt smell, og flammer slo over kaikanten. Per gikk forsiktig frem og så på cabincruiseren som nå var forvandlet til et flammende inferno.

- Du har din egen dumhet og svakhet å takke, Pål. mumlet han. - Du var for svak til å stole på, og for dum til å skjønne at oksygenet var slutt for lenge siden. Dermed sluknet gassflammen, - sammen med Espen.

Han flirte skjevt og spyttet mot flammene før han kvakk til av at noen tok ham på skulderen. Han snudde seg og ble stående med en munn som åpnet og lukket seg gjentatte ganger uten at det kom en lyd over leppene. Han så ut - og følte seg - som en sjokkskadd hyse som med utstående øyne lurte på hvor vannet var blitt av.

- Hallo, Per! sa Espen blidt. - Forbauset, antakelig?

Per fortsatte sin hyse-imitasjon.

- Du skjønner det, Per, at det er ikke bare du og Pål som har overhørt samtaler. Jeg, for eksempel, overhørte en som overbeviste meg om at jeg burde bli "full" på turen til byen i kveld. Det var jo synd for Pål at jeg ikke stengte gassen før jeg gikk i land. Jeg må innrømme at det var en snedig detalj det der med lighteren. At du ville bli kvitt "gjøkungen" som du kalte meg, kan jeg alltid forstå, men din egen tvillingbror?! Fy skamme seg!

Endelig fikk Per frem en lyd. Med et skrik hev han seg mot Espen. Broren vek imidlertid behendig unna og ga ham en dytt i skulderen. Et sekund, eller to, sto Per i silhuett mot flammene og veivet med armene, så tippet han over og stupte ned i ildhavet. Espen gikk forsiktig frem og tittet ned. Der nede hersket bare flammer, intens varme og svart røyk. Han trakk på skuldrene.

- Det kaller jeg sanne tvillinger! Sammen inn i verden, sammen ut igjen! En gjøkunge, derimot, trives best alene!

*****